

ภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

The Academic Leadership of Administrators Affecting Professional Learning Community of Schools
Under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1

วาทิต บุญใบ¹ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร² ดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ³
Watid Boonbai¹ Assoc. Prof. Dr. Chaiya Pawabutra² Dr. Ruthaisap Dokkham³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน และ 5) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารเท่ากับ 0.96 โดยมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.62 – 0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน เท่ากับ 0.98 โดยมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติการทดสอบค่าสถิติที (t-test) สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOWA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³ข้าราชการบำนาญ

³Pensioner

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: วาทิต บุญใบ, newalto33@gmail.com

รับเมื่อ 31 มีนาคม 2566 แก้ไข 18 มิถุนายน 2566 ตอรับ 23 มิถุนายน 2566

2. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร และประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.723

4. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงาน โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มี 4 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine the level, compare, determine the relationship, identify the predictive power, and establish guidelines for developing the situational leadership of administrators and the effectiveness of school administration. The sample group included a total of 341 participants, including 56 school administrators and 285 teachers from 56 schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1. The instrument for data collection comprised a set of 5-scale questionnaires on situational leadership of administrators with the reliability of 0.96 and the discrimination power ranging from 0.62 to 0.92, and the effectiveness of school administration with the reliability of 0.98 with the discrimination power ranging from 0.61 to 0.89. The statistics were mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), t-test for Independent Samples, One-Way ANOVA, Pearson's product-moment correlation analysis, and Stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that:

1. Situational leadership of administrators and the effectiveness of school administration as perceived by participants were at a high level.

2. Situational leadership of administrators and the effectiveness of school administration, as perceived by participants' positions and school sizes were overall differences at the .01 level of significance. When considering work experience, there were no differences.

3. The situational leadership of administrators has a positive relationship with the effectiveness of school administration at the .01 level of significance with a correlation coefficient of 0.723, indicating a high level of relationship.

4. Situational leadership of administrators affecting the effectiveness of school administration comprised four aspects, namely supportive leadership, achievement-oriented leadership, participative leadership, and directive leadership, that could predict the overall effectiveness of school administration with 71.90 percent at the .01 level of significance.

5. The proposed guidelines for developing situational leadership of administrators and the effectiveness of school administration included four aspects, namely supportive leadership, achievement-oriented leadership, participative leadership, and directive leadership.

Keywords: Academic Leadership of Administrators, Professional Learning Community of Schools

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3) และ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) มาตรา 39 บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรงและผู้บริหารโรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานและใช้ดุลยพินิจของวิชาชีพในการจัดการของศึกษาของโรงเรียนนั้น ๆ ให้มากขึ้น ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ และที่สำคัญเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูง และสามารถใช้ภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบริหารงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 5) การบริหารองค์การให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น จึงขึ้นอยู่กับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในส่วนของบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีส่วนสำคัญต่อผลความสำเร็จของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเพื่อจะปฏิบัติต่อเพื่อร่วมงานและบุคลากรในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับภาระงานที่รับผิดชอบซึ่งในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ บุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งของสังคม มีหน้าที่ให้การศึกษาอบรม แก่นักเรียน เด็กเยาวชน และบุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการ ให้มีคุณสมบัติหรือมาตรฐานระดับหนึ่งตามที่สังคมต้องการ การดำเนินงานของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่ายและทุกคน โรงเรียนจะอยู่รอดหรือมีความเจริญรุ่งเรืองความสำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลที่ทำงานร่วมกันในโรงเรียนนั้น ๆ นับตั้งแต่ฝ่ายบริหารโรงเรียนไปจนถึงผู้ปฏิบัติงานในระดับต่ำที่จะสามารถทำงานให้สอดคล้องประสานกลมกลืนกันเพียงใด ผู้บริหารโรงเรียนจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ความเจริญก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควมมีมาตรฐานของการจัดการศึกษา การแก้ปัญหาต่าง ๆ ผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทอย่างยิ่งในการดำเนินการให้ตัวแปรเหล่านี้ได้รับการจัดการให้ไปในทิศทางที่ต้องการนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีมีไหวพริบดีมีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ มีความอดทน มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความยุติธรรม ซึ่งลักษณะดังกล่าว ไม่ได้หาได้ง่าย ๆ ในสถานศึกษา ที่หายากยิ่งกว่านั้นคือ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ

ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ โดยสถานการณ์ที่แตกต่างกันย่อมต้องการแบบของผู้นำที่แตกต่างกัน คือความสามารถในการนำของผู้บริหารที่มุ่งเน้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานโดยเน้นความสำเร็จของงาน การสั่งการการออกแบบการบริหารงานเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามการเสนอแนวทางการปฏิบัติงานและช่วยเหลือสนับสนุน อำนวยความสะดวกต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิธีการและเป้าหมายของงาน ให้เกียรติ ไว้วางใจ การมอบอำนาจ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจการเอาใจใส่ความเป็นอยู่ และความต้องการส่วนบุคคลและกำหนดเป้าหมายและพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง (ชัยณรงค์ สร้างช่วง, 2561, หน้า 9) ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เพราะผู้นำ

เป็นบุคคลที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สามารถช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาให้เดินไปตามวิถีทางเพื่อ ไปสู่เป้าหมาย โดยผู้นำเลือกใช้พฤติกรรมที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดกับความต้องการของ ผู้ใต้บังคับบัญชา และสถานการณ์การทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้นำจะเลือกใช้แบบ ภาวะผู้นำที่เหมาะสมที่สามารถเพิ่มความคาดหวังในความสำเร็จแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์

ประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาเป็นความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารต้องทำให้เกิดขึ้นโรงเรียนที่มีความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา เพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมบูรณาการผสมผสานสภาพของโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จของการทำงานให้โรงเรียนเกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณาความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนจนทำให้การทำงานซึ่งเป็นการมองประสิทธิผลในภาพรวมทั้งหมด (สมโชค โพธิ์งาม, 2550, หน้า 31) และประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นลักษณะความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สามารถดำเนินงานทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน จนทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยในระดับสูง รวมทั้งการมีประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นเรื่องที่จำเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้ดำเนินการจัดการศึกษา โดยมีโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 174 โรงเรียน จำนวน 2617 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2565, หน้า 8) มีการแบ่งขอบเขตงานออกเป็นหน่วยงานตามโครงสร้างของสถานศึกษาและแต่งตั้งหัวหน้าตามสายงานมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรตามที่ผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะประเด็นที่พบว่าในบางครั้งพฤติกรรมที่มุ่งงานได้ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตมากกว่าพฤติกรรมที่มีคนทฤษฎี เพื่อให้พิจารณาถึงภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และนำไปประกอบการพัฒนาโรงเรียนตลอดจนการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ ทำให้การบริหารโรงเรียน มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารซึ่งถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมากเพราะผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาสมรรถภาพของผู้บริหารตลอดจนการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิผลมากขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษารวมทั้ง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการสถานศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

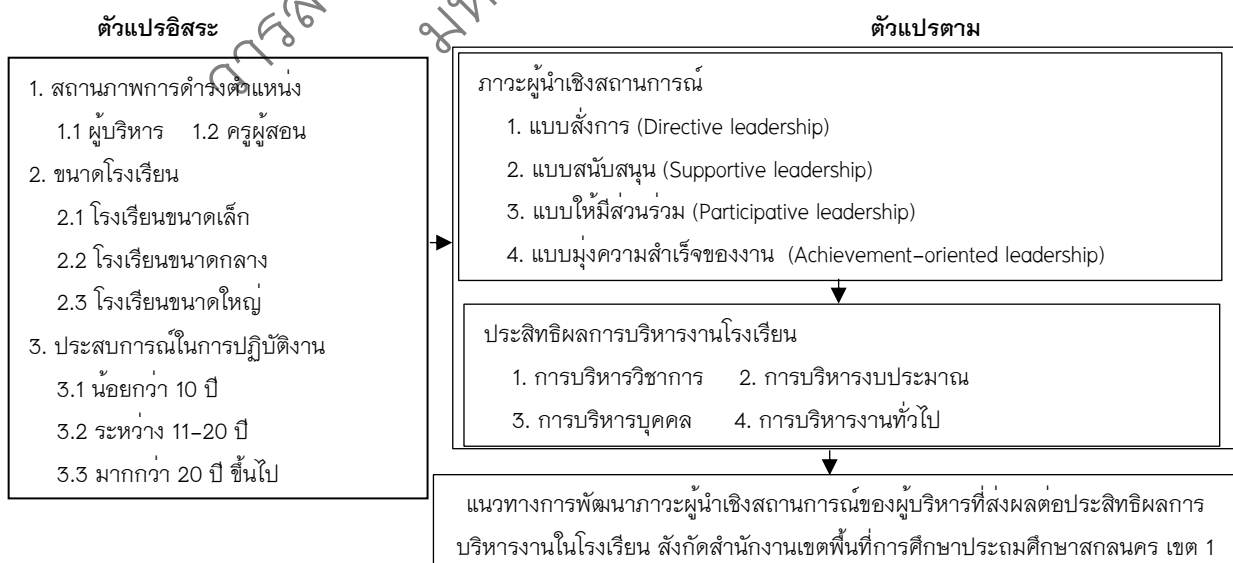
1. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด

2. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งตามขนาดโรงเรียน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
4. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนหรือไม่อย่างไร
5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จำแนกตามขนาดโรงเรียน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2565 จำนวน 174 โรงเรียน จำนวน 2617 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2565, หน้า 8)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน จากโรงเรียน 56 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 49)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 และ 0.98 แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.62 – 0.92 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารงาน เป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.67 – 0.89 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ดำเนินการส่ง – รับแบบสอบถามด้วยตนเองและทางออนไลน์ รวมทั้งสิ้น 341 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติที่ (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) แบบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

แนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยนำภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร ด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน พบว่าทั้ง 4 ด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนโดยรวมได้ คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านที่จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร และประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R_{xy}=.723$)
4. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด จำนวน 4 ด้าน พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. แนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยนำภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีจำนวน 4 ด้าน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบสั่งการ ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัญชา บุญบำรุง (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน
2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ โดยความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชวัญเพชร พลวงศ์ (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

3.1 ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ส่วนภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ วรจ วรตล (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วรจ วรตล (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ และด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธัญพร ต้นหยง (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน

4. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

4.1 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะวรรณ ดิดไสดา (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียนมัธยม สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชจรศักดิ์ ว่องไว (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยาวเรศ บัวขาว (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าแตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.723 ส่วนภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กวิสรา ชูทอง (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบสั่งการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำแบบสั่งการ ควรนำภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารแต่ละด้านมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้นในการบริหารควรเน้นการบริหารโดยใช้ภาวะผู้นำทั้ง 4 ด้านนี้เพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มีจำนวน 4 ด้าน โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จ

ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญและถือเป็นหัวใจในความสำเร็จของงานควรมีการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดเพื่อส่งผลถึงประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และเขตพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าไปรษณีย์ (ร.ส.พ.).
- กวิสรา ชูทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขจรศักดิ์ ว่องไว. (2562). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ขวัญเพชร พลวงศ์. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชัยณรงค์ สร้างช่าง. (2561). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ด. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธัญพร ตันหยง. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บัญชา บุญบำรุง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะวรรณ คัดโสตา. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรุจ วรรณ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (2559). *แผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พ.ศ. 2557 - 2558*. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research. *Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30, 608 - 609.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร